

Barcelona Activa
Capital humà

Informe sectorial

Indústria editorial

Barcelon **a**ctiva

Ajuntament
de Barcelona

Informe realitzat per:
BCF Consultors

Les 10 claus per conèixer el sector

El sector editorial pateix, actualment, un procés important de reestructuració, com a conseqüència de la difusió de les noves tecnologies, que tenen unes importants repercussions en la seva cadena de valor, processos de producció, canals de distribució i venda de productes.

Descripció

El sector editorial és, actualment, una de les indústries culturals més potents de Catalunya. Aquest sector ocupa un lloc de lideratge en el mercat estatal espanyol (una part important de les empreses més importants del sector té la seva seu a Catalunya). No obstant, el sector editorial està en un procés de transformació, tant per superar les limitacions derivades de la maduresa del seu mercat interior, com per adaptar-se creativament a les noves condicions que imposa, en el seu àmbit, la difusió de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions.

Àmbits d'activitat

El sector editorial aplega quatre àmbits d'activitat econòmica (que descriuen els diferents segments de la cadena de valor dels productes d'edició en suport paper): les arts gràfiques dedicades a l'edició de llibres, l'edició pròpiament dita, la distribució a l'engròs i el comerç al detall de llibres.

El segment de l'edició de llibres contribueix amb el 71,2% del valor afegit del sector, i amb el 32,7% de l'ocupació. El segment de les arts gràfiques aporta el 11,1% del valor afegit i el 41,3% de l'ocupació. A més distància, es troben els altres dos segments del sector.

Tendències

Les tendències de futur en els diversos àmbits del sector estan determinades per dues circumstàncies principals: en primer lloc, pel grau de maduresa que han assolit els mercats del sector (especialment del mercat estatal) i que fa que el ritme de creixement de les vendes hagi estat molt moderat en les darreres dues dècades; en segon lloc, l'impacte de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions en les seves activitats.

Pes econòmic

L'any 2007, a Catalunya, el sector editorial va generar un valor afegit brut de 483,1 milions d'euros, un 1,9% menys que l'any 2006. Per funcions dins la cadena de valor, l'edició de llibres aporta el 73,8% del valor afegit brut del sector; la resta es distribueix entre les arts gràfiques destinades a l'edició de llibres (9,3%), la distribució a l'engròs de llibres (4,7%) i el comerç al detall de llibres (12,2%).

L'ocupació

L'any 2007, la xifra de persones ocupades en el conjunt del sector editorial fou d'11.005, reduint-se notablement respecte al 2006 (11.400 persones). El sector de les arts gràfiques destinades a l'edició representa el 41,6% del total de l'ocupació (4.575 persones). El segment de l'edició de llibres aplega el 33,3% del total de l'ocupació del sector (3.667 persones).

Perfils professionals més demandats

Dins de la indústria editorial, cal diferenciar els i les professionals amb vinculació a la creació de continguts, on, a més de la formació reglada, es requereix unes condicions de creativitat específiques i una certa experiència en aquest

àmbit; i els i les professionals amb vinculació a l'edició i/o distribució i venda dels productes editats que requereixen més una formació especialitzada, i un període d'aprenentatge ad hoc.

Ocupacions més demandades

En l'àmbit de la creació, els perfils més demandats són el d'escriptor/a i agent editorial. En el d'edició, el de redactor/a d'anuncis i els d'auxiliar de reprografia, entre d'altres.

L'escriptor/a és el nucli de la indústria editorial i, actualment, té a la seva disposició tot un ventall de possibilitats per poder difondre els seus treballs. Com a tal, l'agent editorial és una figura imprescindible que ha de comptar amb els contactes i les relacions necessàries per tal que els treballs de l'autor/a arribin al públic.

Pel que fa a l'àmbit de l'edició, el redactor/a d'anuncis (a vegades també anomenat *copy*) està molt demandat no només per les tradicionals companyies de màrqueting i publicitat sinó també per els portals informàtics i, en general, per qualsevol companyia que estigui difonent les seves activitats o productes a través d'Internet. L'auxiliar de reprografia és una professió molt tradicional dins la indústria editorial i continua sent un perfil essencial dins el procés de producció.

Projecció

El sector editorial a Catalunya conserva encara una gran dimensió i potencial a nivell estatal (i, fins i tot, a nivell internacional), especialment en el segment de l'edició de llibres. Si el sector – i les seves empreses capdavanteres – sap aprofitar els actius més valuosos amb que compta – una bona dotació d'actius de capital humà (especialitzat), un sistema educatiu adequat per subministrar els perfils professionals que requereix, unes infraestructures (tangibles i intangibles) solvents i un nivell de prestigi i de projecció exterior suficients – estarà en disposició d'eludir les debilitats i les amenaces que presenta actualment, i aprofitar totes les fortaleeses i oportunitats que té a l'abast.

Debilitats

Les debilitats actuals del sector editorial provenen de la maduresa en el mercat interior (estatal) dels seus productes; maduresa derivada de factors sociodemogràfics, econòmics i de dificultats per absorbir els avantatges potencials de les noves tecnologies de la informació i de les comunicacions.

Oportunitats

L'aprofitament de les oportunitats del sector editorial a Catalunya es centren, essencialment, en la capacitat que tinguin les seves firmes (amb el suport de les administracions) per, en primer lloc, dinamitzar els seus mercats (especialment, els mercats internacionals) i, en segon lloc, emprar degudament les condicions favorables que proporcionen les noves tecnologies. Per a això, el sector haurà de disposar dels actius (humans, tecnològics, financers i normatius) escaients i procedir a una (re)orientació substancial de les seves estratègies empresarials.

01 Presentació del sector

La indústria editorial, enquadrada dins el sector de la cultura, és, junt amb el subsector audiovisual, una de les indústries culturals més potents a Catalunya. Per indústries culturals s'entén aquelles activitats econòmiques, reconegudes com a culturals, que tenen unes possibilitats rellevants de generar economies d'escala, com a conseqüència de la reproductivitat tècnica dels prototips (o originals) dels seus productes. És el cas de la premsa, l'audiovisual, els fonogrames i, naturalment, l'edició de llibres.

Tot i que, en la darrera dècada, el sector editorial a Catalunya ha vist reduït lleugerament el seu pes relatiu a Catalunya (respecte, per exemple, l'emergent sector audiovisual i multimèdia), encara encapçala el sector a nivell estatal, especialment en el segment de la producció de llibres.

Des d'una perspectiva general, s'ha de tenir en compte l'elevat grau de maduresa del mercat del llibre en el conjunt d'Espanya. Des de fa gairebé vint anys, les vendes en aquest mercat han tendit a una situació d'estancament, en termes de valor a preus constants. Aquesta tendència s'ha vist compensada, en part, per l'esforç a l'exportació de les empreses editorials del sector, especialment cap els països (i comunitats) de parla espanyola d'Amèrica.

Així mateix, el sector editorial pateix, actualment, un procés important de reestructuració, com a conseqüència de la difusió de les tecnologies de la informació i les comunicacions (TIC), que tenen unes importants repercussions en la configuració de la seva cadena de valor, en la redefinició dels processos de producció i dels canals de distribució i venda dels productes, en la reducció de les barreres d'entrada al sector (accentuant considerablement la competència interna), en els processos d'encaix de les novetats tecnològiques (llibre electrònic, per exemple), en les estratègies empresarials, en l'adaptació a la nova escala i complexitat dels mercats, en la cerca de complementaritats entre els productes d'edició (en suport paper) i els productes de l'audiovisual o en la necessitat de replantejament de la legislació dels drets d'autoria (en relació, especialment, a les noves condicions de difusió de continguts per Internet), entre d'altres.

02 Principals àmbits d'activitat

Per a la descripció del sector editorial, es pot diferenciar entre quatre àmbits d'activitat econòmica:

- Arts gràfiques dedicades a l'edició de llibres,
- Edició de llibres,
- Distribució a l'engròs de llibres,
- Comerç al detall de llibres.

Aquesta classificació de l'abast del sector editorial respon als criteris emprats per l'Oficina d'Estadístiques de la Unió Europea (Eurostat) per establir els límits del que, a efectes de càlcul del seu pes econòmic, es considerava el sector cultural. L'Eurostat, en aquest sentit, distingeix, en termes d'extensió, vuit àmbits o dominis culturals, un dels quals és el sector editorial.

Així mateix, en termes de profunditat del sector cultural, l'Eurostat considera que tota l'activitat cultural (i, per tant, també l'activitat editorial) és el resultat d'una sèrie de processos o estadis interdependents que, conjuntament, constitueixen una cadena o cicle de producció (en sentit ampli). Des d'aquesta òptica, l'Eurostat distingeix les sis funcions següents: conservació, creació, producció, difusió, venda i formació.

Com s'ha assenyalat abans, el sector editorial ha assolit, des de fa ja algun temps, una elevada maduresa al mercat, especialment en l'àmbit estatal.

En aquest context, l'evolució de les diverses activitats que configuren el sector a Catalunya s'ha caracteritzat principalment per les següents qüestions.

- La indústria de les arts gràfiques, dedicada a l'edició de llibres, va seguir una evolució de creixement relativament positiva fins a l'any 2000. L'any 2001, aquesta tendència s'invertí, agreujant-se la situació especialment l'any 2003 quan algunes de les principals empreses d'aquest àmbit experimentaren una notable crisi. Tanmateix, l'ocupació en la indústria de les arts gràfiques ha mantingut durant tots aquests anys considerats una xifra al voltant de les 4.700 unitats.
- En el segment d'edició de llibres, les dades a Catalunya (com en el conjunt d'Espanya) reflecteixen una situació d'estancament de les vendes en el mercat interior. Aquestes han crescut molt poc en termes constants en les dues darreres dècades.
- Durant el període 1994-2005, la posició del sector de l'edició català en el conjunt del mercat interior espanyol experimentà una notable davallada. Tanmateix, actualment, la tendència de pèrdua de quota de mercat del sector editor de llibres català a Espanya sembla haver-se aturat aquests darrers anys.
- Un dels fets que ha incidit de forma més rellevant en aquesta evolució és la caiguda de les vendes de diccionaris i enciclopèdies com a conseqüència de la forta competència de les versions electròniques d'aquestes productes. Cal tenir en compte que, tradicionalment, Catalunya havia liderat aquest segment del mercat a Espanya. La davallada de les vendes en aquests productes per part de les editorials catalans s'ha compensat, en part però no del tot, amb un increment en altres àmbits (sobre tot, literatura).
- En el camp del mercat exterior, les exportacions de llibres fetes des de Catalunya a la resta del món mostren una evolució negativa en els últims anys; fet que mostra una pèrdua de pes relatiu de Catalunya en comparació amb la resta d'Espanya en aquest tipus de comerç.
- El segment de la distribució a l'engròs de llibres de Catalunya ha seguit una evolució caracteritzada per l'existència d'un fort procés de concentració empresarial i territorial a Madrid, reduint el nombre d'empreses localitzades a Catalunya. Cal assenyalar, tanmateix, que aquest procés no suposa, necessàriament, la desaparició de societats localitzades a Catalunya, sinó l'enfortiment de les empreses matriu o de grups que exerceixen com a centres de decisió d'una xarxa de subdistribuïdors a nivell de tota Espanya.
- Respecte al segment de comerç al detall de llibres a Catalunya, aquesta comunitat s'ha mantingut com un bon mercat de venda de llibres respecte del conjunt del mercat d'Espanya.
- El canal llibreria ha consolidat la seva destacada posició en el mercat interior d'Espanya; des de l'any 2002 fins a l'actualitat es comercialitzen a través d'aquest canal al voltant del 50% de les vendes.

03 Tendències del sector

L'ampla difusió de les noves tecnologies ha intensificat les inversions en el sector, circumstància que ha repercutit en canvis molt profunds en les competències i qualificacions dels perfils professionals que es requereixen.

La maduresa dels seus mercats

Com s'ha assenyalat, el sector editorial a Catalunya es troba en una situació de relatiu estancament – que afecta a gairebé tots els seus àmbits – degut al grau elevat de maduresa dels seus mercats. El mercat interior (estatal) ha crescut a unes taxes molt reduïdes durant les dues darreres dècades, tant per raons sociodemogràfiques i econòmiques (en aquest sector la demanda i la rendibilitat creixen pràcticament en proporcions iguals), com pel fet que rep una forta competència d'altres productes (culturals i de lleure), com són els audiovisuals. Aquest estancament – que es tradueix en una certa davallada de les vendes en el mercat estatal – s'ha compensat, tot i que només parcialment, per un esforç exportador més gran.

L'organització dels processos de producció

L'ampla difusió de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions ha intensificat les inversions en el sector, circumstància que ha repercutit en canvis molt profunds en les competències, qualificacions i perfils professionals que es requereixen en els diversos àmbits de la indústria editorial, molt especialment en els segments alts de la cadena de valor (arts gràfiques i edició). Aquestes noves tecnologies han estimulat (i estimularan en el futur) innovacions molt substancials, no només en els productes (el llibre electrònic, en pot ser la més paradigmàtica), sinó també en els processos de producció de continguts editats en suport paper. Tot plegat, planteja la necessitat de revisar els propis models de negoci en la majoria d'àmbits del sector.

Els canals de distribució i difusió de productes

La difusió de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions ha diversificat i ampliat els canals de distribució i difusió de productes d'edició, posant a disposició tant dels creadors com dels mercats un ventall més ampli de mitjans i de material. També, ha rebaixat, considerablement, en certs segments, les barreres d'entrada al sector augmentant, per tant, la competència en ells.

La regulació dels mercats de l'edició

Les potencialitats que generen les noves tecnologies de la informació i les comunicacions repercuteixen també en la necessitat urgent de revisar les pròpies normes de regulació dels mercats de l'edició (especialment en els àmbits de la distribució i venda), particularment les normes de protecció dels drets d'autoria i d'imatge que les administracions públiques hauran d'adaptar al nou context, per tal de salvaguardar la propietat intel·lectual de les creacions que es difonen pels diversos canals actualment a l'abast (tant en suport paper, com en suport electrònic).

04 El sector en xifres

Dades econòmiques

- L'any 2007, a Catalunya, la indústria editorial va generar un valor afegit brut de 483,1 milions d'euros; això suposà un decrement d'un 1,9% respecte a l'any anterior (2006).
- Per funcions dins la cadena de valor, l'edició de llibres aporta el 73,8% del valor afegit brut del sector; la resta es distribueix entre les arts gràfiques destinades a l'edició de llibres (9,3%), la distribució a l'engròs de llibres (4,7%) i el comerç al detall de llibres (12,2%).
- En el segment d'edició de llibres, el volum de vendes de les editorials catalanes al mercat interior d'Espanya fou, l'any 2007, de 1.663 milions d'euros: això suposà un 53,3% del total de les vendes al conjunt de l'estat. Aquest percentatge ha sofert una significativa davallada des de 1994, que fou d'un 61,8%.
- La facturació de les empreses distribuïdores de llibres de Catalunya fou, l'any 2007, de 212,6 milions d'euros. Aquesta xifra es va reduir significativament l'any 2006 (136,7 milions d'euros) respecte a l'any 2005 (200,3 milions d'euros). En els últims anys, el percentatge de la facturació de les empreses distribuïdores de llibres de Catalunya respecte al total d'Espanya ha minvat gairebé a la meitat, situant-se, en l'actualitat, en el 18,8%.
- El percentatge de vendes a través del canal llibreria a Espanya arribava al 47,3% del total, l'any 2007. Aquest percentatge ha augmentat en 12,9 punts percentuals des de 1994. L'any 2007, el percentatge de vendes de les llibreries a Catalunya respecte al total de l'estat fou d'un 21,5%.

Dades d'ocupació

- L'any 2007, la xifra de persones ocupades en el conjunt del sector editorial fou d'11.005 persones, reduint-se respecte al 2006 (11.400 persones ocupades).
- L'àmbit de les arts gràfiques destinades a l'edició representa el 41,6% del total de l'ocupació (4.575 persones). El segment de l'edició de llibres aplega el 33,3% del total de l'ocupació del sector (3.667 persones). El segment del comerç al detall de llibres és, en pes específic, el tercer a Catalunya: amb 2.204 persones ocupades (un 20,0% del total). Finalment, el segment de distribució a l'engròs de llibres incorpora el 5,1% de l'ocupació del sector (559 persones).

05 Perfils professionals més demandats

Perfils professionals de major qualificació

Perfil formatiu

En aquest sector, caldria distingir entre els i les professionals amb vinculació a la creació/producció de continguts editorials, i aquells/es que fan possible l'edició, distribució i venda d'aquests continguts.

La formació específica i més especialitzada es troba localitzada principalment en l'àmbit de la creació, especialment pel que fa als escriptors/es, investigadors/es i redactors/es. En aquests casos, a més és necessari una (auto)formació contínua i una capacitat de relació.

Pel que fa als i les professionals vinculats/des a l'edició, distribució i venda dels continguts editorials, tot i que també requereixen una formació especialitzada (en certs casos, de grau superior), resulta imprescindible l'adquisició d'experiència (en molts casos, en el propi lloc de feina) i, així mateix, la capacitat de treball en equip i de formació de xarxes de contactes. Aquesta darrera capacitat, la formació de xarxes, és especialment important en els casos dels i les agents editorials i dels editors/es.

Perfil competencial

Donada la coexistència dels dos àmbits citats (creació i edició/distribució/venda), cal assenyalar dos grups diferenciats de competències professionals. En l'àmbit de la creació és imprescindible, òbviament, la creativitat, però també l'aprenentatge i ús dels coneixements, estar continuament al dia respecte a temes d'actualitat i de l'especialitat de cada professional (especialment, pel que fa als escriptors/es, investigadors/es i agents editorials).

En el cas dels i les professionals en l'àmbit de l'edició, distribució i venda de continguts editats resulta imprescindible la iniciativa, les capacitats relacionals, però també altres qüestions vinculades a la planificació i l'organització, el treball en equip i cooperació, la comunicació i el *networking*.

Exemples d'ocupacions del catàleg de Porta22

- ✓ Agent editorial
 - ✓ Escriptor/a
 - ✓ Editor/a
 - ✓ Editor/a d'art
-

Perfils professionals de menor qualificació

Perfil formatiu

En aquest segon ordre, la formació reglada (cicles formatius de la família professional de les arts gràfiques) resulta força important i es complementa amb la formació ad hoc en el propi lloc de treball. L'experiència moltes vegades s'obté a través de la figura de l'aprenent/a (com és el cas de l'auxiliar de reprografia, l'enquadrador/a, l'indexador/a o el corrector/a de textos).

Perfil competencial

Els requeriments en aquests perfils es centren en qüestions com l'aprenentatge i la utilització de coneixements, l'orientació a l'assoliment d'objectius, la preocupació per l'ordre i la qualitat, la flexibilitat i la capacitat de gestió del canvi, el treball en equip, així com la planificació i organització.

Exemples d'ocupacions del catàleg de Porta22

- ✓ Indexador/a
 - ✓ Enquadernador/a
 - ✓ Corrector/a d'estil
 - ✓ Corrector/a de proves
-

06 Escenaris de futur

Debilitats

- El sector editorial presenta un mercat interior (estatal) molt madur, des de fa dues dècades. La taxa de creixement de les vendes de llibres (en suport paper) és molt baixa, com a conseqüència de factors sociodemogràfics (escàs augment de la població i, sobretot, poc increment de l'hàbit de la lectura, especialment en els segments més joves d'aquesta població que, progressivament, destinen molt més temps al consum de productes audiovisuals) i de factors econòmics (l'elasticitat-renda del llibre i altres productes d'edició en suport paper està molt propera a la unitat, és a dir, un augment de la renda no augmenta la demanda).
- Per segments, les arts gràfiques destinades a l'edició de llibres han sofert un profund trasbals amb el fort increment de la competència en el segment (via costos del factor treball), amb el tancament i/o reestructuració d'algunes de les empreses més importants d'aquest àmbit, i amb la relocalització d'altres. El segment de l'edició de llibres – el més potent del sector – és el que ha patit més directament la caiguda de les vendes en el mercat estatal: especialment en el cas dels diccionaris, les enciclopèdies i altres edicions de gran format, que han sofert la competència de les versions electròniques d'aquests productes.
- El segment de la distribució s'ha afeblit, considerablement, a Catalunya en la darrera dècada, no només per les raons generals que han afectat negativament al conjunt del sector, sinó també per la pèrdua de posicions de les empreses d'aquest segment, per la desaparició d'algunes de les més importants i/o pel desplaçament d'altres, especialment a Madrid.

Amenaces

- A més de les circumstàncies ja adduïdes, relacionades amb el grau de maduresa assolida pel mercat interior i amb el conseqüent estancament de les vendes, el sector editorial està patint les conseqüències de l'impacte de la difusió de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions en diversos aspectes de la seva activitat.
- Degut al desfasament de les normatives sobre la protecció dels drets d'autoria i de propietat intel·lectual, ha canviat la regulació dels mercats de continguts d'edició (en suport paper).
- La (re)organització de les activitats de producció suposa una profunda reestructuració tècnico-organitzativa dels processos en tota la cadena de valor.
- Degut a la reducció molt significativa de les barreres d'entrada, especialment, en segments com el de la distribució a l'engròs i de la venda al detall, s'ha incrementat el nivell de competència de tots els sectors i els subsectors editorials.
- Les pautes de consum dels lectors/es podrien canviar en funció del llibre electrònic i de l'accés a la gran quantitat de publicacions gratuïtes, actualment, al seu abast; fins i tot en l'àmbit de la literatura.

Fortaleses

- El sector editorial a Catalunya conserva encara una gran dimensió i potencial a nivell estatal (i, fins i tot, internacional), especialment en el segment de l'edició de llibres.
- El sector disposa d'uns actius molt valuosos per mantenir la posició de lideratge en un futur, com són uns actius de capital humà (especialitzat) molt rellevants pel sector, amb una xarxa educativa (de formació professional i d'ensenyament superior) amb capacitat suficient per formar als i les professionals que requereix el sector.
- Té amb unes infraestructures (tangibles i intangibles) de qualitat adequada per donar suport a les activitats de les firmes del sector.
- Compta amb un prestigi i una projecció exterior (a la resta de l'estat i a nivell internacional) que poden facilitar qualsevol reorientació (necessària) de l'estratègia sectorial.

Oportunitats

- Per aprofitar totes les fortalezes esmentades i per mantenir en un futur la situació de lideratge i de privilegi que manté el sector editorial a escala estatal (i internacional), cal que les firmes del sector – especialment, les capdavanteres – estiguin en disposició de transformar les amenaces ja comentades en oportunitats de futur. Per això, han de saber reorientar una part substancial de la seva estratègia empresarial.
- Han d'ampliar, considerablement, l'abast dels seus mercats internacionals (especialment, en els països de llengua castellana), incrementant les seves exportacions – tant en valor absolut, com en termes relatius-respecte a les seves vendes al mercat interior.
- Han d'emprar, creativament, les noves tecnologies de la informació i les comunicacions per (re)definir els seus productes i els seus processos de producció, distribució i venda dels seus productes – en ocasions, això pot suposar, canviar radicalment (preveient adequadament els riscos implicats) el model de negoci per fer front a unes condicions noves de la competència i a una estructura més complexa dels mercats –.
- Amb l'ajut de les administracions públiques, han de (re)definir les normes de protecció d'alguns dels seus actius estratègics més importants (els drets de propietat intel·lectual i d'imatge) en funció de les noves característiques dels canals de distribució de les creacions editades.
- Les empreses han d'estar atentes (i saber anticipar) els canvis que, presumiblement, s'esdevindran en un futur immediat en el sector: aparició de nous productes (llibre electrònic, entre altres), ampliació, especialment, - i diversificació – dels canals de difusió (a través de la xarxa) dels continguts que genera el sector (fins ara, bàsicament, en suport paper), consolidació d'espais de complementarietat entre l'edició clàssica de llibres, l'edició electrònica i, fins i tot, els continguts audiovisuals.

07 Enllaços d'interès

Organismes internacionals

European Institute for Comparative Research
<http://www.ericarts.org>

International Network for Arts and Business
<http://www.artsmanagement.net>

The Europe of Cultural Cooperation
<http://www.coe.int>

European Comission –Culture
http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

UNESCO – Culture: Creative Industries
<http://portal.unesco.org/culture/>

Organismes nacionals

Sociedad General de Autores y Editores (SGAE)
<http://www.sgae.es/>

Federación Española de Cámaras del Libro (FEDECALI)
<http://www.fedecali.es>

Agencia Española del ISBN
www.mcu.es/libro/CE/AgenciaISBN.html

Generalitat de Catalunya – Departamento de Cultura y Medios de Comunicación
<http://www20.gencat.cat/portal/site/CulturaDepartament/>

Institució de les Lletres Catalanes
<http://www.cultura.gencat.net/ILC/>

Institut Català de les Indústries Culturals
<http://www.gencat.cat/cultura/icic/>

Ajuntament de Barcelona - Institut de Cultura de Barcelona
<http://www.bcn.es/icub>

Esdeveniments internacionals (fires, congressos, etc.)

Buchmesse Frankfurt
<http://www.book-fair.com/>

Bookworld Praga
<http://www.svetknihy.cz/index.php>

Edinburgh International Book Festival
<http://www.edbookfest.co.uk/>

Fiera del Libro per Ragazzi (Bologna)
<http://www.bookfair.bolognafierte.it/index.asp?m=52&l=2&ma=3>

Salon du Livre (Paris)
<http://www.salondulivreparis.com/>

Feria Internacional del Libro de Buenos Aires
<http://www.el-libro.com.ar/>

Bookexpo America
<http://www.bookexpo.reedexpo.com/App/main.cfm?moduleid=42&appname=288>

Tokyo International Book Fair
<http://web.reedexpo.co.jp/tibf/english/index.html>

Esdeveniments nacionals (fires, congressos, etc.)

Liber-Feria Internacional del Libro
<http://www.liber.ifema.es/>

Feria del Libro de Madrid
<http://www.ferialibromadrid.com/>

Feria del Libro aragonés
<http://www.ifm.es/libroaragones/>

Salón del Libro Iberoamericano de Gijón
<http://www.literastur.com/>

Portals temàtics internacionals

International Publishers Association
<http://www.ipa-uie.org/>

European Booksellers Federation
<http://www.ebf-eu.org/>

European Union Publishers Forum
http://publications.europa.eu/procorner/puforum/index_en.htm

Association of Bookseller and Publisher Training Organisations in Europe (ABPTOE)
<http://www.abptoe.com>

European Bureau of Library, Information and Documentation Associations (EBLIDA)
<http://www.eblida.org>

Portals temàtics nacionals

Federación de Gremios de Editores de España (FGEE)
<http://www.federacioneditores.org/>

Federación de Asociaciones Nacionales de Distribuidores de Ediciones (FANDE)
<http://www.fande.es>

Asociación Colegial de Escritores de España
<http://www.acescritores.com/>

Asociación Nacional de Gráficos, Productores y Exportadores de Libros (AGRAEL)
http://www.gremi.net/Gremi_cast/allframe.htm

Asociación para el Fomento de la Encuadernación de Arte (AFEDA)
<http://www.afeda.org/index.asp>

Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO)

<http://www.cedro.org/>

Asociación Española de Reprografía
<http://www.aer-repro.com/>

Cambra del Llibre de Catalunya
<http://www.cambrallibrecat.com/>

Associació Professional d'Il·lustradors de Catalunya (APIC)
<http://www.apic.es/>

Gremi de Llibreters de Barcelona i Catalunya
<http://www.llibres.org/>

Associació d'Editors en Llengua Catalana
<http://www.editorsencatala.org/>

Gremi d'Editors de Catalunya
<http://www.gremieditorscat.es/>

Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC)
<http://www.escriptors.com/>

Cofinançat per:

